

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קד.

עין משפט
נר מצוה

א ו עין גבור ש"ע ח"מ
 ב ס"י שכל סעיף א
 ב הג"ה:
 ב י מ"י פ"ח מהל'
 מכירה הלכה ד סמג
 עשין פט טו"ש"ע ח"מ ס"י
 ר"ח סעיף ח:
 יא ג ד מ"י ש"ס טו"ש"ע
 ש"ס סעיף יח:
 יב ה ו מ"י פ"ח מהל'
 שכירות הלכה ד סמג
 עשין פט טו"ש"ע ח"מ ס"י
 שכל סעיף ד בה"ג"ה:
 יג ז מ"י ש"ס הלכה יג
 סמג ש"ס טו"ש"ע ח"מ
 ס"י שכל סעיף ב:
 יד ה טו"ש"ע ח"מ ס"י סמג
 סעיף טו:
 טו ט מ"י פ"ח מהל'
 שגגות הלכה ד סמג
 עשין ר"ח:
 טז י מ"י פ"ח מהלכות
 מלוה ולוה הלכה ו
 סמג לאוין קפח טו"ש"ע
 ח"מ ס"י ז סעיף טו:

מוסף רש"י
 בית כור. לפי משכון
 סתמים תחיל המשכן (ב"ב)
 א. אדם מביא קרבן
 עשיר על אשתו. שאם
 עני ולא הספיק להביא
 היטה עניה ומחייבה קרבן
 עני ולא הספיק להביא
 קרבן עני עד שיסת לו
 הכי זה מביא קרבן עשיר
 על אשתו וכן בכל קרבנות
 שהיא חייבת קודם לכן
 ואפילו קרבן קבוע שאינו
 נעלה ויורד (יורד כד.)
 ולא אמרין דלע"פ שגשגת
 נעשר עניה היא דמה
 שקמה אשהקנה בעלה אלא
 כל הקורבנות שחייבת מביא
 עליה (יורד לה) משכנו
 והשיב לו המשכון ומת.
 זה לאחר שהשיב לו את
 העצו, שרוממו. מלוה,
 מעל גבי בניו. ואין
 נעשה אלא כשאר מטלטלים
 שחין דלא משמעדי לבעל
 מה, דכיון דמשמיה קמיה
 (לקמן פ"ד).

דאפשר לאתויי בדו"א. וא"ת אפילו לא אפשר נמי אמאי
 מנכין לו דכיון דלא יבש נהרא רבה מו לא היו מכת
 מדינה ו"ל דנקט האי טעמא לאשמעינן דאפילו יבשו נמי שאר
 יאורי שדות אחרים דהשתא היו מכת מדינה אפילו הכי אינו מנכה
 לו כיון דאפשר לאתויי בדו"א דזו"ל מנהרא
 רבה דדוקא בצלחה חגב או נשדפה
 שאין יכול לתקן הקלקול ע"י שום
 טורח מנכה לו אי נמי יש לומר דודאי
 בתכירות לא היה צריך לטעם זה
 אפילו בלא אפשר לאתויי אחי שפיר
 אכל משום קבלנות אינטיקין שלא
 יוכל לומר לא אשתקס זה ואפ"ה
 לא אשלם במוטבא לפי שאינו
 מחוייב להצטרף מנהרות אחרים
 הרחוקים ביותר ועל כן הולך לומר
 דלא יבש נהרא רבה ומצי לאתויי
 בדו"א ולכן מחוייב לעשות בקבלנותו:
הנ"ל תרי מתני' קמייחא איתגהו
בין בחברותא ב'ו'. ואע"ג
 דכשם שחולקין בתצוה ליתא
 בתכירות מ"מ עיקר מילתא דהיינו
 רישא מיירי זין בתכירות זין
 בקבלנות: **אידי' ואידי דאמר ליה**
מחביר לחובר. לנאורה משמע
 דבא"ל חוכר למחכיר הוא קפידא בלאו
 האי טעמא מדלא קאמר אידי ואידי
 זין אמר ליה חוכר למחכיר זין אמר
 ליה מחכיר לחובר [א] אכל אי אפשר
 לומר כן דהא מתני' דבא"ל חוכר
 למחכיר איירי דקמני א"ל חוכר לי
 שדה בית השלחין ואפ"ה משום האי
 טעמא דוקא הוא קפידא ולא דוקא
 נקט מחכיר לחובר דה"ל חוכר
 למחכיר אלא משום דשמואל לא משכח
 קפידא במחכיר לחובר קאמר רבינא
 דבמחכיר לחובר נמי הוה קפידא
 דבה"ג דאיירי מתני':

היה דורש לשון הדיוט. לשונות
 שלא תיקון חכמים לכתוב
 אלא הדיוטות והורגו לכותבן היה
 דורש ואפילו לא כתב כאילו נכתב
 דאי דוקא כשכתב מה היה דורש
 פשיטא שיש לו לקיים כמו שהתנה
 דהא לאו אסמכתא היא:

הבי' גרסינן בתוספתא דכמוצות א
 אדם מביא קרבן עשיר על
 אשתו וכן כל קרבנות שהיא חייבת
 שכן כתב לה אחריות דלית ליה עלי
 מן קדמת דנא פ"י כל קרבנות
 שהיתה חייבת קודם שנשאת לו יביא
 בעצורה שכתב לה אחריות דלית ליה
 שאתה חייבת יהא עלי מן קדמת
 דנא אפילו חובות שקדמו לנישואין
 דוקא בקרבנות שהן חובה לכפרתה
 כגון לידה ויצבה וזרעת או להכשירה
 לאכול בתרומה או לשתות זיין אם
 היא נזירה והכי איתא גירושלמי
 בכמוצות דפרק נערה דקמני התם
 אפילו אכלה חלב או חיללה שבת
 משמע דוקא צהני שצריכה להביא
 אכל קרבנות שנדרה ונדנה קודם
 אהני

משכמה לה זין בתכירות וזין בקבלנות. בזכרון יש לומר לקדור
 יקזור לעקור יעקור דכל מה שיש לו לטעון בקבלנות יש לו לטעון
 בתכירות. וגבי יבש המעיין אם אמר חכור לי שדה [בית] שלחין זו
 כי היכי דבתכירות כי יבש המעיין מנכה לו הכי נמי בקבלנות אם
 קבלה בשלים ולמחלה הכל לפי מה
 שנפסק: **מאן ואילך כו'.** כל אחת
 אפרשנה במקומה: **שמה צלמא.**
 כך היא נקראת אצל לא בשביל המעיין
 העליתי בתכירותך: **לשך.** חזי כור
 לפי חשבון סתמים בחצר המשכן.
 חמשים על חמשים היו בית סאה:
אע"פ שאין צו גפנים גרסינן. וגבי
 פרדס **אע"פ שאין צו רמונים**
גרסינן: אמר לו מחכיר לחובר.
 שדה בית השלחין אינו מחכיר לך
 יכול לומר שמה צלמא לחובר:
מתני' הובירה. שלא חרשה ולא
 זרעה: **שמין אופה.** כגון בקבלנות
 שקבל למחלה ולשליש ולרביע אצל
 בתכירות לא שייכא הא דמאי שמין
 איכא חכירותו יתן לו: **אם חוביר.**
 אעשה צורה: **ולא אעביד.** ולא
 אעשה זה פעולה הראויה לה:
גב' דורש לשון הדיוט. שרגילו
 הדיוטות לכתוב שלא כמקנה חכמים
 היה דורש הלשון לפסוק הדין אחריו:
אדם מביא קרבן עשיר על אשתו.
 שהוא חייב בקרבן לידתה וזרעתה
 ואם הוא עשיר אין יכול לומר היא
 אף לא כלום ומיפטר בקרבן עני:
כל הקרבנות שהיא חייבת. שלא
 נגדל ונדנה כגון קרבן יצבה ואסס
 ומטת שעליה: ה"ג לה (ב) בת"כ א"ר
 יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב
 זמן שכן היא כופפת לו אחריו
 (ט) דאיחא לי עלך מן קדמה דנא.
 והכי פירושה לפיכך אם גירשה ונתן
 לה כמוצות ועדיין קרבנותיה עליה
 אינו חייב בהן שכן כותבת לו בזמן
 החובר שכותבת לו על קבלת כמוצותיה
 התקבלתי כמוצתי ואחריו דלית
 לי עלך מן קדמת דנא וכל אחריות
 שהיה לי עליך מלפני היום הזה.
 ולשון הספרים אינו יודע לפרשו
 כראוי: **כמוצות אמן.** שכותבין להן
 ציוס אירוסין: **לכשתכנסו לחופה.**
 וקדושיהן ע"מ כן ולא חלו קדושיהן
 בה עד שמכנס לחופה והכי חטפה
 קודם לכן: **לא ימשכנו.** ע"י שליח
 בית דין במשכון שהוא יתר על חובו:
 שכן הוא כופף לו שנתמא דאין
 לך עלי כל קבל דיכי. אם משיב
 לו את העצו לומר מרובה שמין את
 המשכון וכתב לו זה בשטר יהיו לך
 כל תשלומין עלי לפרע ממני דמי
 משכון זה ואם משכנו יותר על חובו
 נמא גובה שלא דקין: **טעמא דכפ**
ליה הכי. כלומר למה ליה למיכתב
 ליה והאמר ר' יוחנן משכנו והשיב לו
 את העצו ומת הלוה שומטו המלוה
 מעל בניו ולא הוה כשאר מטלטלי דיתמי
 דלא משמעדי לבעל חוב דכיון דמשכניה קנייה כי דידיה לגוביינא:

יש לשלם לו ומה ואכלה לא יבש נהרא רבה מו לא היו מכת מדינה ו"ל דנקט האי טעמא לאשמעינן דאפילו יבשו נמי שאר יאורי שדות אחרים דהשתא היו מכת מדינה אפילו הכי אינו מנכה לו כיון דאפשר לאתויי בדו"א דזו"ל מנהרא רבה דדוקא בצלחה חגב או נשדפה שאין יכול לתקן הקלקול ע"י שום טורח מנכה לו אי נמי יש לומר דודאי בתכירות לא היה צריך לטעם זה אפילו בלא אפשר לאתויי אחי שפיר אכל משום קבלנות אינטיקין שלא יוכל לומר לא אשתקס זה ואפ"ה לא אשלם במוטבא לפי שאינו מחוייב להצטרף מנהרות אחרים הרחוקים ביותר ועל כן הולך לומר דלא יבש נהרא רבה ומצי לאתויי בדו"א ולכן מחוייב לעשות בקבלנותו: הנ"ל תרי מתני' קמייחא איתגהו בין בחברותא ב'ו'. ואע"ג דכשם שחולקין בתצוה ליתא בתכירות מ"מ עיקר מילתא דהיינו רישא מיירי זין בתכירות זין בקבלנות: אידי' ואידי דאמר ליה מחביר לחובר. לנאורה משמע דבא"ל חוכר למחכיר הוא קפידא בלאו האי טעמא מדלא קאמר אידי ואידי זין אמר ליה חוכר למחכיר זין אמר ליה מחכיר לחובר [א] אכל אי אפשר לומר כן דהא מתני' דבא"ל חוכר למחכיר איירי דקמני א"ל חוכר לי שדה בית השלחין ואפ"ה משום האי טעמא דוקא הוא קפידא ולא דוקא נקט מחכיר לחובר דה"ל חוכר למחכיר אלא משום דשמואל לא משכח קפידא במחכיר לחובר קאמר רבינא דבמחכיר לחובר נמי הוה קפידא דבה"ג דאיירי מתני': היה דורש לשון הדיוט. לשונות שלא תיקון חכמים לכתוב אלא הדיוטות והורגו לכותבן היה דורש ואפילו לא כתב כאילו נכתב דאי דוקא כשכתב מה היה דורש פשיטא שיש לו לקיים כמו שהתנה דהא לאו אסמכתא היא: הבי' גרסינן בתוספתא דכמוצות אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכן כל קרבנות שהיא חייבת שכן כתב לה אחריות דלית ליה עלי מן קדמת דנא פ"י כל קרבנות שהיתה חייבת קודם שנשאת לו יביא בעצורה שכתב לה אחריות דלית ליה שאתה חייבת יהא עלי מן קדמת דנא אפילו חובות שקדמו לנישואין דוקא בקרבנות שהן חובה לכפרתה כגון לידה ויצבה וזרעת או להכשירה לאכול בתרומה או לשתות זיין אם היא נזירה והכי איתא גירושלמי בכמוצות דפרק נערה דקמני התם אפילו אכלה חלב או חיללה שבת משמע דוקא צהני שצריכה להביא אכל קרבנות שנדרה ונדנה קודם אהני

יש לשלם לו ומה ואכלה לא יבש נהרא רבה מו לא היו מכת מדינה ו"ל דנקט האי טעמא לאשמעינן דאפילו יבשו נמי שאר יאורי שדות אחרים דהשתא היו מכת מדינה אפילו הכי אינו מנכה לו כיון דאפשר לאתויי בדו"א דזו"ל מנהרא רבה דדוקא בצלחה חגב או נשדפה שאין יכול לתקן הקלקול ע"י שום טורח מנכה לו אי נמי יש לומר דודאי בתכירות לא היה צריך לטעם זה אפילו בלא אפשר לאתויי אחי שפיר אכל משום קבלנות אינטיקין שלא יוכל לומר לא אשתקס זה ואפ"ה לא אשלם במוטבא לפי שאינו מחוייב להצטרף מנהרות אחרים הרחוקים ביותר ועל כן הולך לומר דלא יבש נהרא רבה ומצי לאתויי בדו"א ולכן מחוייב לעשות בקבלנותו: הנ"ל תרי מתני' קמייחא איתגהו בין בחברותא ב'ו'. ואע"ג דכשם שחולקין בתצוה ליתא בתכירות מ"מ עיקר מילתא דהיינו רישא מיירי זין בתכירות זין בקבלנות: אידי' ואידי דאמר ליה מחביר לחובר. לנאורה משמע דבא"ל חוכר למחכיר הוא קפידא בלאו האי טעמא מדלא קאמר אידי ואידי זין אמר ליה חוכר למחכיר זין אמר ליה מחכיר לחובר [א] אכל אי אפשר לומר כן דהא מתני' דבא"ל חוכר למחכיר איירי דקמני א"ל חוכר לי שדה בית השלחין ואפ"ה משום האי טעמא דוקא הוא קפידא ולא דוקא נקט מחכיר לחובר דה"ל חוכר למחכיר אלא משום דשמואל לא משכח קפידא במחכיר לחובר קאמר רבינא דבמחכיר לחובר נמי הוה קפידא דבה"ג דאיירי מתני': היה דורש לשון הדיוט. לשונות שלא תיקון חכמים לכתוב אלא הדיוטות והורגו לכותבן היה דורש ואפילו לא כתב כאילו נכתב דאי דוקא כשכתב מה היה דורש פשיטא שיש לו לקיים כמו שהתנה דהא לאו אסמכתא היא: הבי' גרסינן בתוספתא דכמוצות אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכן כל קרבנות שהיא חייבת שכן כתב לה אחריות דלית ליה עלי מן קדמת דנא פ"י כל קרבנות שהיתה חייבת קודם שנשאת לו יביא בעצורה שכתב לה אחריות דלית ליה שאתה חייבת יהא עלי מן קדמת דנא אפילו חובות שקדמו לנישואין דוקא בקרבנות שהן חובה לכפרתה כגון לידה ויצבה וזרעת או להכשירה לאכול בתרומה או לשתות זיין אם היא נזירה והכי איתא גירושלמי בכמוצות דפרק נערה דקמני התם אפילו אכלה חלב או חיללה שבת משמע דוקא צהני שצריכה להביא אכל קרבנות שנדרה ונדנה קודם אהני

יש לשלם לו ומה ואכלה לא יבש נהרא רבה מו לא היו מכת מדינה ו"ל דנקט האי טעמא לאשמעינן דאפילו יבשו נמי שאר יאורי שדות אחרים דהשתא היו מכת מדינה אפילו הכי אינו מנכה לו כיון דאפשר לאתויי בדו"א דזו"ל מנהרא רבה דדוקא בצלחה חגב או נשדפה שאין יכול לתקן הקלקול ע"י שום טורח מנכה לו אי נמי יש לומר דודאי בתכירות לא היה צריך לטעם זה אפילו בלא אפשר לאתויי אחי שפיר אכל משום קבלנות אינטיקין שלא יוכל לומר לא אשתקס זה ואפ"ה לא אשלם במוטבא לפי שאינו מחוייב להצטרף מנהרות אחרים הרחוקים ביותר ועל כן הולך לומר דלא יבש נהרא רבה ומצי לאתויי בדו"א ולכן מחוייב לעשות בקבלנותו: הנ"ל תרי מתני' קמייחא איתגהו בין בחברותא ב'ו'. ואע"ג דכשם שחולקין בתצוה ליתא בתכירות מ"מ עיקר מילתא דהיינו רישא מיירי זין בתכירות זין בקבלנות: אידי' ואידי דאמר ליה מחביר לחובר. לנאורה משמע דבא"ל חוכר למחכיר הוא קפידא בלאו האי טעמא מדלא קאמר אידי ואידי זין אמר ליה חוכר למחכיר זין אמר ליה מחכיר לחובר [א] אכל אי אפשר לומר כן דהא מתני' דבא"ל חוכר למחכיר איירי דקמני א"ל חוכר לי שדה בית השלחין ואפ"ה משום האי טעמא דוקא הוא קפידא ולא דוקא נקט מחכיר לחובר דה"ל חוכר למחכיר אלא משום דשמואל לא משכח קפידא במחכיר לחובר קאמר רבינא דבמחכיר לחובר נמי הוה קפידא דבה"ג דאיירי מתני': היה דורש לשון הדיוט. לשונות שלא תיקון חכמים לכתוב אלא הדיוטות והורגו לכותבן היה דורש ואפילו לא כתב כאילו נכתב דאי דוקא כשכתב מה היה דורש פשיטא שיש לו לקיים כמו שהתנה דהא לאו אסמכתא היא: הבי' גרסינן בתוספתא דכמוצות אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכן כל קרבנות שהיא חייבת שכן כתב לה אחריות דלית ליה עלי מן קדמת דנא פ"י כל קרבנות שהיתה חייבת קודם שנשאת לו יביא בעצורה שכתב לה אחריות דלית ליה שאתה חייבת יהא עלי מן קדמת דנא אפילו חובות שקדמו לנישואין דוקא בקרבנות שהן חובה לכפרתה כגון לידה ויצבה וזרעת או להכשירה לאכול בתרומה או לשתות זיין אם היא נזירה והכי איתא גירושלמי בכמוצות דפרק נערה דקמני התם אפילו אכלה חלב או חיללה שבת משמע דוקא צהני שצריכה להביא אכל קרבנות שנדרה ונדנה קודם אהני

(א) ב"ב ז' א' (ב) ע"ל ע"ג:
 [לקמן ק"ט.] (א) [תוספתא
 דכמוצות פ"ד.] (ד) נדרים
 לה: מ"י כ"ה. נגשים
 פ"ד [מ"ב.] (ה) [סו"מ]
 דמילתא שקל כותב לה
 וכו' ליתא במשנה לכן
 שפיר גרסינן דמילתא היא
 חוס' דכמוצות פ"ד ע"ש.]
 (ו) [ע"י חוס' יצבות ק"י.
 ד"ה בית הלל ומוס']
 כמוצות נ"ג. ד"ה שאין.]
 (ז) תוספתא דכמוצות פ"ד.
 (ח) [תוספתא דכמוצות
 פ"ד.] (ט) [לקמן ק"ד: ושם
 הני' משכנו ומת שומטו
 כי וביה ג' העירו ע"ך
 שמת א' וע"ש דרש"י.]
 (י) פ"י הוא רב אחא
 גאון ויש גרסינן כ"כ תלמי:
 רש"י (ט) [ע"י מהר"ם
 ורש"י ורש"י].

הגהות הב"ח
 (א) רש"י ד"ה ה"ג
 לה גמ"כ. י"ב בפרשה
 מנורע במגילת מנורע סוף
 פ"ד: (ב) בא"ד אחריו
 דאית כ"ל ואת א'
 נמחק: (ג) חוס' ד"ה ה"ג
 בתוספתא דכמוצות פ"ד
 דלם:

הגהות הגר"א
 [א] חוס' ד"ה א"ר. אכל
 כו'. י"ב ורמ"ה חולק: